

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30

F: 01 478 83 31

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
predlagam.vladi@gov.si

Številka: 010-4/2010/113 (0507)
Datum: 18. 4. 2011

**ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 1549: MOŽNOST PREDČASNEGA
ODPOKLICA POSLANCEV, PREJET PREKO »PREDLAGAM.VLADI.SI«**
ZVEZA: Vaš dopis št. 092-93/2011/1, z dne 5. 4. 2011

Spoštovani,

v mnenje ste nam poslali predlog, v katerem se predlaga, da poslanci prevzamejo osebno odgovornost za izvajanje volilnih programov, na osnovi katerih so bili izvoljeni. Po tem predlogu bi volivec postal delodajalec in nadzornik voljenega politika in ga imajo tisti, ki so ga izvolili, tudi pravico odpoklicati pred posebnim 21. članskim porotnim sodiščem volivcev tega politika. Predlagatelju se zdi rešitev tehnično-logistično izvedljiva in ne povečuje finančnih bremen davkoplačevalcev.

Ustavna ureditev položaja državnega zbora oziroma poslancev v Sloveniji izhaja iz enakih izhodišč kot ureditev večine sodobnih parlamentov. Državni zbor RS šteje 90 poslancev, ki so izvoljeni neposredno na podlagi splošne in enake volilne pravice, s tajnim glasovanjem. Mandatna doba poslancev je omejena na določen čas (štiri leta). Ta mandatna doba je tudi drugod po svetu najbolj običajna. V skladu s sodobno predstavniško demokracijo državni zbor predstavlja ljudsko voljo, saj ga izvolijo državljani, ki imajo volilno pravico in ki imajo na volitvah možnost vplivanja na sestavo tega telesa. Vsak posameznik na volitvah izraža svojo voljo glede tega, kdo naj ga v državnem zboru zastopa in v njegovem imenu sprejema temeljne družbene odločitve. V interesu posameznika in celotne družbe je, da postanejo člani predstavniških teles sposobni in zreli ljudje.

Po naši ureditvi poslanec lahko mandat tudi izgubi. Izgubi ga lahko na različne načine – iz razlogov, ki izvirajo iz njegovih osebnih okoliščin ali pa izvirajo iz parlamenta samega. Glede na njegove osebne okoliščine poslancu lahko po zakonu o poslancih predčasno preneha mandat - če izgubi volilno pravico; če postane trajno nezmožen za opravljanje poslanske funkcije; če je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev; če v treh mesecih po potrditvi poslanskega mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo poslanca; če nastopi funkcijo ali začne opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo poslanca oziroma če odstopi.

Menimo, da prejeti predlog glede predčasnega odpoklica poslancev ni zadosti premišljen in kot tak ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Za uveljavitev takega predloga bi bile potrebne korenite spremembe slovenske ustavne ureditve, ki pa ne bi bila več primerljiva z ureditvami drugih sodobnih demokratičnih držav. Tudi praktično je ta predlog težko izvedljiv – postavlja se vrsto vprašanj, kot npr. zakaj ravno 21 članov porote? Kdo bi poroto imenoval, izmed koga in za koliko časa? Kdo bi lahko sestavljal poroto in odločal o odpoklicu poslanca, ker ni zadovoljil pričakovanj tistih, ki so zanj glasovali? Koliko 21. članskih porot bi se imenovalo? Ali bi 21. članska porota odločala le o odpoklicu poslanca, ki so ga člani porote volili za poslanca? S tem predlogom se posredno posega tudi v načelo tajnosti glasovanja, ki je eden temeljnih pogojev za uresničevanje svobode volitev.

Dodajamo, da je v postopku obravnave vladni predlog sprememb in dopolnitev Zakona o volitvah v državni zbor, s katerim se med drugim predlaga ukinitve volilnih okrajev in uvedba obveznega absolutnega preferenčnega glasu. Volivci bi tako glasovali o celotni listi kandidatov v volilni enoti, uvedel pa bi se primerjalnopravno pogosto uveljavljeni preferenčni glas, in sicer v obliki absolutnega obveznega preferenčnega glasu, ki v največji možni meri odraža voljo volivcev. Absolutni obvezni preferenčni glas namreč pomeni, da mora volivec preferenčni glas obvezno oddati, nadalje pa, da so izvoljeni tisti kandidati, ki so dosegli največje število preferenčnih glasov. Volivec bo z liste kandidatov v volilni enoti (običajno izmed enajstih kandidatov) moral izbrati konkretnega kandidata, ki mu bo oddal svoj glas. S tem se bo povečal vpliv volivcev na to, kateri kandidat bo izvoljen.

Menimo tudi, da se cilj prejetega predloga dosega že s sedanjo ureditvijo in sicer na način, da so poslanci izvoljeni le za mandat (določeno dobo štirih let). Vendarle je izvoljenim predstavnikom potrebno dati določen razumni čas, da se izkažejo oziroma upravičijo svojo izvolitev. S tem, ko so poslanci izvoljeni le za mandat, imajo volivci možnost, da od časa do časa ponovno odločajo o tem, katera oseba je primerna, da predstavlja njihove interese v parlamentu. V kolikor volivci ocenijo preteklo delo poslancev kot slabo, jih nedvomno sankcionirajo tako, da jih na naslednjih volitvah ne izvolijo več.

S spoštovanjem,

Vanda Remškar Pirc
VOĐJA SLUŽBE ZA
NEVLADNE ORGANIZACIJE